

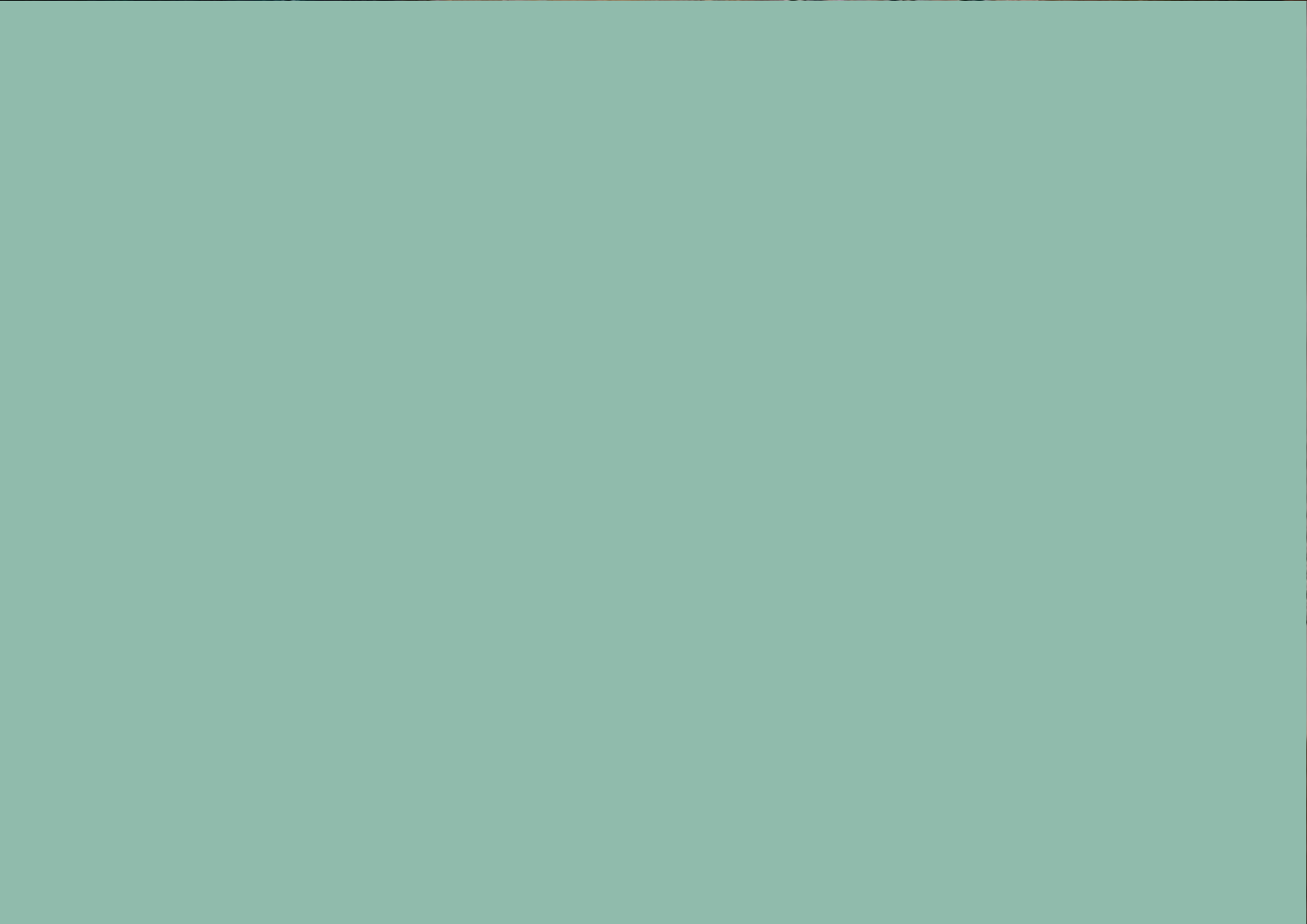

Årsrapport
2020

BYMUSEET.

1	FORORD	
1.1	Samfunnsrolle og samfunnsoppdrag	6
2	INTRODUKSJON TIL VIRKSOMHETEN	9
3	ORGANISERING OG HOVEDTALL	10
4	FINANSIERING	13
5	ÅRETS AKTIVITETER / MÅLOPPNÅELSE	16
5.1	FORMIDLING: Formidling, mangfold og inkludering	16
5.2	FORNYING: Innovasjon og bærekraft	24
5.3	FORVALTNING: Samling, bygg og anlegg	27
5.4	FORSKNING: Kunnskapsproduksjon og samarbeid	33
5.5	FORRETNING: Utleie og kommersiell drift	33
6	VURDERING AV FREMTIDSUTSIKTER	34
7	ÅRSREGNSKAP	36

1 FORORD

Når man tenker tilbake på året som har gått og skal gjøre opp status for 2020, er det ingen tvil om at dette har vært det mest krevende året i Bymuseets historie. 2020 ble sterkt preget av Covid-19 pandemien. Smittevern, hjemmekontor, kohort, restriksjoner, R-tall og digitale møter ble den nye hverdagen.

Året startet med åpningsfest for Bergens 950-års jubileum, og samtidig storslått nyåpning av den nye basisutstillingen og oppgraderingen av Bryggens Museum. Utstillingen ble åpnet av Hans Kongelige Høyhet Kronprinsregent Haakon i følge med statsminister Erna Solberg og ordfører Marte Mjøs Persen. Vi gledet oss over å endelig kunne åpne museet igjen etter å ha gjennomført museets største, og mest kompliserte prosjekt noen gang. Dette var et stort felles løft, og vi retter en særlig takk til alle som har bidratt i dette arbeidet gjennom mange år.

I midten av mars skulle vi ha åpnet nye utstillinger og presentert den nye formidlingsprofilen til Skole-museet. Dagen før utstillingsåpning stengte Norge ned på grunn av pandemien, og alle landets museer ble pålagt å stenge. Nedstengingen medførte stor økonomisk usikkerhet, og museet så seg tvunget til å permittere en rekke ansatte. Dette har vært en stor belastning for de som ble rammet, og noe som har preget sommer-sesongen og gjennomføring av planer og prosjekter gjennom året. Pandemien og den nye virkeligheten har medført noe positivt også. Vi har blitt utfordret på å tenke nytt, ta i bruk nye arbeids- og formidlingsmetoder, og har høstet nyttige erfaringer både internt og eksternt. Innovasjon og nyskapning har også preget året.

I pandemi-året har vi fått økonomisk bistand fra stat, fylke og kommune. Vi har følt oss sett og hørt særlig av vår egen hjemkommune Bergen. Kommunen skal berømmes for å ha vært tidlig ute med tiltaksmidler, og for å ha hatt god kommunikasjon med kulturlivet gjennom krisetider. Museet har også fått ekstraordinære midler fra blant annet Kulturdepartementet, og vi var heldig å få Kulturminister Abid Raja på besøk i sommersesongen.

Bymuseets største ressurs i dette spesielle året er uten tvil menneskene som jobber her. Museet har begrensede økonomiske ressurser, men har en fantastisk gullbeholdning i alle våre ansatte som har stått på, vært innovative, positive, endringsvillige og hatt omsorg for hverandre. Vi har levert god kvalitet gjennom hele året, og det er vi uendelig stolt og takknemlig for! Bymuseet tar vare på og formidler historien for at vi skal oppleve fortiden og forstå fremtiden. Dette har blitt enda viktigere for oss i 2020.

Hjertelig tusen takk til alle ansatte, tillitsvalgte, styret, til våre tilskuddsgivere, samarbeidsparter, og sist men ikke minst til vårt publikum!

Eivind H. Hermansen
Styreleder

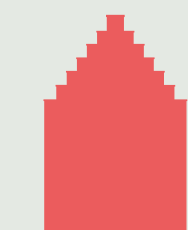
Marianne L. Nielsen
Museumsdirektør

1.1 SAMFUNNSROLLE OG SAMFUNNSOPPDRAK

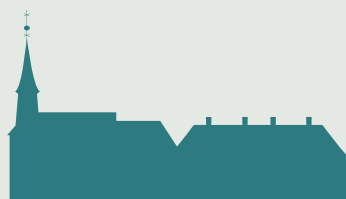
Museenes samfunnsrolle er i stadig utvikling. Bymuseet har implementert ny strategiplan for perioden 2020-2023, og her bringes det inn nye elementer som FNs bærekraftsmål og et tydeligere fokus på mangfold og integrering. Gjennom arbeid med ulike strategi- og handlingsplaner og i våre utviklingsprosjekter, tar vi stilling til hvordan vi skal håndtere samfunnsoppdraget og definere vår rolle. Dette er en driver for utvikling, men det skaper også nye utfordringer blant annet i forhold til ressurser og mangel på riktig kompetanse. Vi har i året som har gått fortsatt med å utvikle samarbeidsrelasjoner både mellom museer og eksterne parter. Dette er svært givende og er en vinn-vinn situasjon for alle parter. Året har vært preget av pandemi og nedstenging av museet og andre kulturinstitusjoner. Viktigheten av hva vi driver med og hvorfor har blitt tydeligere for oss.

I 2020 bidro 168 frivillige med til sammen 1 386 timer i Bymuseet. Til sammenlikning var tallet i 2019 i underkant av 200 personer og 4 525 timer. Tilrettelegging og samspill med frivilligheten er en viktig del av museumsarbeidet og vår samfunnsrolle.

Håkonshallen

Lepramuseet,
St. Jørgens Hospital

Damsgård hovedgård

Bryggens Museum

Alvøen Hovedbygning

Gamle Bergen Museum

Rosenkrantzstårnet

Hordamuseet

Skolemuseet

1.1 SAMFUNNSROLLE OG SAMFUNNSOPPDRAG

Bymuseet i Bergen er et kulturhistorisk og arkeologisk museum med ansvar for drift av ni museer i Bergen kommune; Rosenkrantzstårnet, Håkonshallen, Bryggens Museum, Hordamuseet, Gamle Bergen Museum, Skolemuseet, Damsgård Hovedgård, Alvøen hovedbygning og Lepramuseet. Bymuseet har om lag 190.000 gjenstander og foto og har de siste årene gitt museumsopplevelser til mellom 150.000 - 200.000 besøkende i året. Museet forvalter 114 bygninger, hvor av 105 av dem er av høy kulturhistorisk verdi. Museet har også ansvar for kulturlandskap, samt historiske hager- og parkanlegg. I 2020 hadde vi 51 fast ansatte og et driftsbudsjett på om lag 60 millioner.

Strategi 2020-2023

2020 var første år i ny strategiperiode, og dette året ble helt annerledes enn planlagt på grunn av koronapandemien.

Fra strategiplanen:

Bymuseet skal være en relevant og sentral aktør i det norske museumslandskapet gjennom være den viktigste forvalteren og formidleren av Bergens kulturarv. Museet skal sette byens historie i et regionalt, nasjonalt og internasjonalt perspektiv.

Vi skal samarbeide bredt og ha fokus på å gjøre fortiden aktuell i nåtiden. Gjennom kunnskap, kvalitet, inkludering og utvikling setter vi publikum i fokus og sørger for gode museumsopplevelser og grunnlag for dialog og refleksjon.

Bymuseet i Bergen skal være inkluderende, skape møteplasser og være en arena for frivillighet. Bymuseet i Bergen skal bidra til å oppnå FNs bærekraftsmål og være en relevant aktør for synliggjøring av kulturell bærekraft. Museets kompetanse, virksomhet, bygninger og samlinger er en ressurs i dette arbeidet.

3 ORGANISERING OG HOVEDTALL

Bymuseets organisering:

Styret

Styreleder Eivind H. Hermansen

Nestleder Sven Skorpholm

Styremedlem Janicke Runshaug Foss

Styremedlem Evy Greve

Styremedlem Harald Queseth

Styremedlem Gina Barstad

Styremedlem Rune Kvam

Styremedlem Gunn Nordal

Ledergruppen

Direktør Marianne L. Nielsen

Nestleder/Kommersiell leder Astrid M. Strømsnes

Administrasjonsleder Mette F. Johnsen

Utstillings- og formidlingsleder Kari S. Pettersen

Bygningsvern- og driftsleder Dag Jensæg

Hovedtall:

- Besøkstall 2020: totalt 48 996 (inkludert utleie og offisielle arrangement i Håkonshallen med mer), hvorav 44 034 museumsbesøkende som fikk formidling i museets regi.
- Driftsinntekter: kr 62 209 709, fordelt på kr 49 723 052 i drifts- og prosjekttilskudd og kr 12 486 657 i egeninntjening.
- Antall ansatte / årsverk: Bymuseet hadde i gjennomsnitt 51 faste ansatte i 2020, tilsvarende 45,53 årsverk. Noen kortere engasjement, samt sesongtilsatte museumsverter utgjorde 9,23 årsverk. Til sammen 54,76 årsverk.
- Antall kulturhistoriske bygninger: 105
- Hageanlegg: 4 stk
- Antall kulturhistoriske gjenstander i museets samling: 92 430
- Antall foto i museets samling: 88 287

4 FINANSIERING

Bymuseet finansieres hovedsakelig gjennom tilskudd fra Kulturdepartementet, Vestland fylkeskommune og Bergen kommune, samt egeninntjening fra salg i butikk, billetter, og utleie:

	Offentlige driftstilskudd			
	2020	2019	2018	2017
Kulturdepartementet	18 800 000	18 375 000	17 980 000	17 600 000
Hordaland/ Vestland fylkeskommune	8 058 175	8 045 000	7 014 000	6 910 000
Bergen kommune	11 285 000	10 980 375	11 826 600	8 454 500
Totalt	38 143 175	37 400 375	36 820 600	32 964 500

	Egeninntjening			
	2020	2019	2018	2017
Salgsinntekter	920 057	1 909 386	2 840 076	3 443 489
Billettinntekter	3 216 921	6 635 471	6 214 785	6 531 567
Leieinntekter	8 349 678	8 605 787	8 320 842	8 618 278
Totalt	12 486 656	17 150 644	17 375 703	18 593 334

Tilskudd søkt og innvilget i 2020

Sendt	Til	Om	Søkt kr	Innvilget kr
06.01.20	Bergen kommune	Tilskudd jubileumsprosjekter Bergen 950 år i 2020	30 000	20 000
07.02.20	Stiftelsen UNI	Sikringsmidler til person- og objektsikring	203 300	203 300
28.02.20	KUD	Driftsmidler 2021	24 380 000	20 935 000
01.04.20	Bergen kommune	Driftsmidler 2021	16 285 000	11 557 021
01.04.20	Bergen kommune	Digital synlighet - tilskudd til museumsutviklingsprosjekter	46 000	46 000
01.04.20	Bergen kommune	Forprosjekt Brannmuseum 2021	750 000	762 750
01.04.20	Bergen kommune	Ikke-kommunale museumsbygg - Bryggens Museum	2 500 000	2 250 000
01.04.20	Bergen kommune	Ikke-kommunale museumsbygg - Barnehemmet GB	1 400 000	647 000
01.04.20	Bergen kommune	Magasin veteranbrannbiler 2021	345 000	300 000
03.04.20	Bergen kommune	Henstand - Husleie Skolemuse-et 1. kvartal 2020	356 500	296 917
04.04.20	Stiftelsen Gamle Bergen	Gave til restaurering Barnehem-met GB - jubileumsfondet	120 000	Venter på svar

Tilskudd søkt og innvilget i 2020, forts.

06.04.20	Stiftelsen UNI	Sikringsmidler bygningsvern el-sikkerhet	300 000	200 000
23.04.20	Bergen kommune	Oppfølging av ABM-plan	400 000	268 579
30.04.20	Vestland fylkeskommune	Driftsmidler 2021	11 517 907	8 058 175
14.05.20	Kulturrådet	Sikringsmidler for museum - EL-sikkerhet - samling og bygningsvern. Flammedetektering på 5 arenaer	290 000	298 000
03.06.20	Bergen kommune	Søknad om ekstraordinært tilskudd - Covid19	6 292 894	1 650 000
06.08.20	Bergen kommune	Drift og vedlikehold av brannhistorisk materiell - veteranbrannbiler	45 000	40 000
07.08.20	Vestland fylkeskommune	KUP-midler 2020 - Bygningsvernseier forprosjekt	200 000	150 000
31.08.20	Bergen kommune	Forretningsplan for Bymuseet i Bergen	100 000	100 000
31.08.20	Vestland fylkeskommune	Prøvedrift Regionalt Pilegrimssenter Bergen	300 000	300 000
15.09.20	Innovasjon Norge	Likviditetsstyrking for å muliggjøre omstilling og gjenåpning av reiseliv	2 560 000	1 000 000
14.06.20	Bergen kommune	Tilskudd til økt markedsføring av Gamle Bergen Museum og Fiskerimuseet	150 000	150 000
01.10.20	Bergen kommune	Den kulturelle spaserstokken - Fortellinger fra det gamle Bergen	80 256	80 256
31.10.20	Vestland fylkeskommune	Restaurering nordre tak og to valmer St Jørgens hovedbygning	638 000	Venter på svar
31.10.20	Vestland fylkeskommune	Restaurering tak hovedbygning med sidefløyer Alvøen hovedbygning	1 025 000	Venter på svar
31.10.20	Vestland fylkeskommune	Undersøkelse setningsskader St Jørgens Hospital	829 000	Venter på svar
02.11.20	Vestland fylkeskommune	Rehabilitering Bryggens Museum	4 014 700	Venter på svar
30.10.20	Vestland fylkeskommune	Ekstraordinære midler til ordinær kulturaktivitet - Covid19	420 000	200 000
02.11.20	Vestland fylkeskommune	Museumsmidler - barnehjemmet Gamle Bergen - verneverdig bygg	1 000 000	300 000
01.11.20	Vestland fylkeskommune	Nytt publikumsbygg i Gamle Bergen. Ekstraordinære midler kultur	10 837 000	Venter på svar
15.11.20	H. Westfal-Larsen	Nytt publikumsbygg i Gamle Bergen	5 000 000	500 000
23.11.20	Bergen kommune	Prøvedrift Regionalt Pilegrimssenter Bergen	400 000	400 000

23.11.20	Bergen kommune	Prøvedrift Regionalt Pilegrimssenter Bergen	400 000	400 000
04.12.20	Stiftelsen UNI	Bygningsvern og personsikkerhet - utskifting vinduer og dører Barnehjemmet	906 500	Venter på svar
08.12.20	Enova	Lader til elvarebil	5 000	5 000
21.12.20	Riksantikvaren	Utskifting av eldre elektriske rørvner i St. Jørgen kirke	254 000	Venter på svar

5 ÅRETS AKTIVITETER / MÅLOPPNÅELSE

5.1 FORMIDLING: FORMIDLING, MANGFOLD OG INKLUDERING

Pandemien har påvirket formidlingstilbudet i særdeles stor grad. Fra å planlegge for internasjonale, nasjonale og regionale besøkende, ble hovedmålgruppen endret til byens befolkning og lokalmiljøet, og det ble utviklet flere nye formidlingskonsepter tilpasset denne målgruppen. Vi har hatt et omfattende program gjennom året med ekspertvandring, temaomvisninger og teatervandring, alt tilpasset koronarestriksjoner og smittevernregler.

På grunn av smittevern og nedstengning av museer ble det også klart at vi hadde behov for økt digitalt innhold/tilbud og et digitalt billettsystem. Museet hadde behov for anskaffelse av ny teknologi samt ekstern kompetanse innen digital formidling. Dette fikk vi på plass ved hjelp av prosjektmidler og om-disponering av driftsmidler.

Ny formidlingsplan ble nesten ferdigstilt, men satt på vent i påvente av den museumsmeldingen som kommer.

Publikumstilbud

Det har vært behov for kontinuerlige vurderinger av tilgjengelige ressurser og tilpasning av aktuelt publikumstilbud gjennom året. For å kunne gjenåpne for publikum måtte det gjennomføres risikoanalyser og tilrette-legges ihht gjeldende smittevernforskrifter. Kun Gamle Bergen Museum, Håkonshallen, Rosenkrantzårnet, Bryggens Museum og hagen på Damsgård Hovedgård har hatt ordinære åpningstider i løpet av året, og da kortere daglig åpningstid enn normalt og dels også færre dager i uken enn vanlig. Skolemuseet, Lepramuseet og Hordamuseet har vært mulig å besøke kun ved å melde seg på oppsatte omvisninger eller bestille egen omvisning.

I tillegg til lengre perioder med nedstengte museer og avlysninger av publikumstilbud, har vi vært nødt til å begrense antall besøkende, både for antall inne på museene og for deltagere på alle omvisninger, vandring og arrangementer. Smittevern har vært i fokus. På omvisninger og vandring har antallet billetter vært helt nede i 12-15 personer, noe som er svært ressurskrevende. Mange fast ansatte har vært i førstelinje i resepsjon eller ved omvisninger og byvandring i tillegg til eller til erstatning for sine ordinære arbeidsoppgaver.

Ansatte i førstelinje har i tillegg til formidling hatt en utvidet rolle i forhold til forebyggende smittevern med veiledning av publikum og desinfeksjon av berøringspunkter.

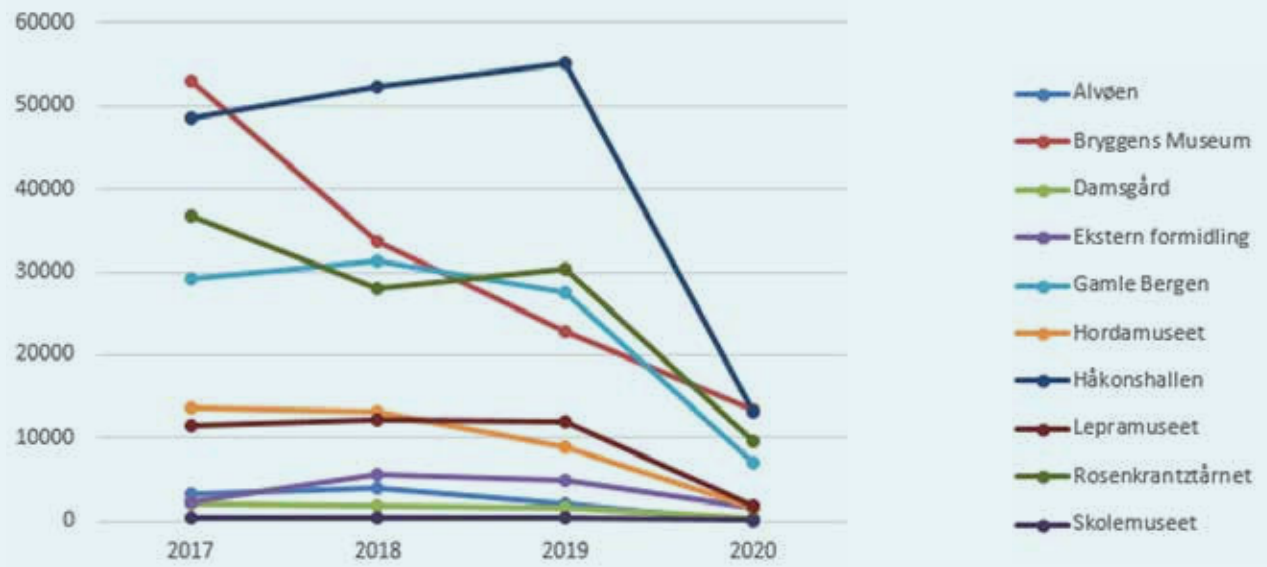
Bymuseet synes det er viktig å være synlig også utenfor våre etablerte museumsarenaer. 2020 har vært et fint år å satse på et bredere tilbud av utendørs vandring. Teaterbyvandringen "950 år på 95 minutter" ble en del av museets formidling fra sensommeren og det ble gjennomført 15 vandring i perioden august-november. Vandringen gikk fra Bergenhus til Muren og kombinerer tradisjonell byvandring med teatreale opptrinn som lar publikum oppleve hendelser fra byens historie.

Besøkstall

Bymuseet har hatt et totalt besøk på 48 996 gjester i 2020. Dette er en nedgang på 116 879 besøkende eller litt over 70% sammenliknet med 2019. Av det totale besøket i 2020 utgjorde ikke-musealt besøk som utleie og kafebesøk 4 962 personer, mens 44 034 var museumsbesøkende som fikk en form for formidling i museets regi. Av disse var 28 915 betalende gjester, herunder 15 som deltok på kurs og 28 900 som løste ordinær inngangsbillett til et av våre museer eller arrangementer. De resterende 15 110 er skolelever, barn eller andre gratis besøkende.

Totalt besøkstall	2018	2019	2020
Alvøen Hovedbygning	3 879	2 169	50
Bryggens Museum	33 681	22 707	13 453
Damsgård Hovedgård	1 784	1 669	314
Gamle Bergen Museum	31 232	27 551	7 084
Hordamuseet	13 194	8 931	1 531
Håkonshallen	52 344	55 117	13 269
Lepramuseet	12 314	11 985	1 919
Rosenkrantzårnet	28 107	30 257	9 596
Skolemuseet	455	497	132
Ekstern formidling	5 526	4 992	1 648
Totalt	182 516	165 875	48 996

I juli og første halvdel av august var det veldig godt besøk, men etter at skoleferien var slutt gikk besøkstallene raskt nedover. Spesielt siste halvdel av juli var besøkstallene gode. Om man ser på denne perioden isolert hadde flere av museene over 80% av besøket sammenliknet med 2019. Dette resultatet er vi svært stolte av!

Om man ser på hvilke besøkskategorier som har gått mest ned for museet under ett er det utleie (nedgang på 83% fra 2019) og gruppebesøk (nedgang på 97% fra 2019). Til gjengjeld ser vi spesielt i skoleferien en meget gledelig tendens i andelen av lokale besøkende. I løpet av hele året er det en oppgang i inngangsbilletter og billetter til omvisninger og vandringer kjøpt av BT-abonnenter. Mens de andre billett-kategoriene viser nedgang så viser denne besøkskategorien en økning på 31% sammenlignet med fjoråret. Andre besøkskategorier som kommer bedre ut enn gjennomsnittet, er studenter med en nedgang på 51% og barn med en nedgang på 17%. Flere museer har hatt en relativ økning i andelen barnebesøk, i Håkons-hallen utgjorde barn 3% av det totale besøkstallet i 2019 og 11% i 2020, Rosenkrantzårnet utgjorde barn 6,5% av besøket i 2019 og 19% i 2020.

Foredrag og arrangementer

Året startet med den storstilte markeringen av byens 950-års-jubilum helgen i januar, der også den offisielle gjenåpningen av Bryggens Museum ble foretatt av kronprinsregent Haakon Magnus. Selve åpningen var av sikkerhetsmessige grunner et lukket arrangement, men helgen ellers var det åpent for alle med musikk, omvisninger og aktiviteter for barn. På plenen utenfor museet var det satt opp en middelalderleir i samarbeid med Bjørgvin håndverkslag og Kongshirden 1261.

En stor andel av årets planlagte foredrag har latt seg gjennomføre, enten med et begrenset antall publikummere i salen eller kun som strømming. Noen av de avlyste foredragene har blitt satt opp på nytt høsten 2020 eller våren 2021. Det har vært noe arrangementsaktivitet med tilpasninger i form av reduksjon av antall deltakere og flytting utendørs. Blant annet ble markeringen av Hordamuseets 75-års-jubileum mulig å gjennomføre for 400 gjester, fordelt på to dager. Dette skjedde ved at museet og samarbeidende lag og organisasjoner fordelte publikum på mange stasjoner, utendørs og innendørs, i utvalgte bygninger. Det har også vært gjennomført noe kursvirksomhet med et begrenset antall deltagere.

Utstillinger og kunnskapsproduksjon

Utstillingen Under Jorden viser deler av Universitetsmuseet i Bergen sin middelalderarkeologiske samling, som består av et stort antall gjenstander både fra utgravningene på Bryggen og på Vestlandet ellers. I denne nye basisutstillingen kombineres ny forskning omkring gjenstandene med enkle tekster og animasjoner, for å legge opp til et nært møte mellom nåtidens mennesker og de som levde i middelalderen. Deler av teksten er oversatt til flere språk som snakkes av mennesker som bor i Bergen, men som ikke har norsk som morsmål. Det er i tillegg utarbeidet et familiehefte, og det er områder tilrettelagt for barn flere steder i museet.

I tillegg til utstillingen åpnet også Ungrom, et undervisnings- og aktivitetsrom for barn og unge. I dette lokalet er det lagt til rette for aktiviteter og undervisning. Ungrom er finansiert gjennom midler fra Sparebankstiftelsen DNB. Skolemuseet har gjennomgått ombygging og nye utstillinger ble ferdigstilt 12. mars, dagen før Norge stengte ned og utstillingsåpning ble utsatt/avlyst.

Skoleformidling

Det var store forventninger til skoletjenesten med nyåpnet basisutstilling og velutstyrt undervisningsrom på Bryggens Museum, samt at skoletjenesten på Hordamuseet og Bergenhus var tilbake med fulle ressurser. På tross av at situasjonen endret seg, så har de fleste museene kunnet forespørslene fra skolene i de periodene der besøk var mulig.

Skoleformidling	2018	2019	2020
Alvøen		178	
Bryggens Museum	2 117	1 633	1 578
Damsgård	68	44	5
Gamle Bergen	1 988	1 182	399
Hordamuseet	4 249	3 678	501
Håkonshallen	3 199	3 147	999
Lepramuseet	2 525	2 062	531
Rosenkrantzårnet	3 801	4 023	1 139
Skolemuseet		200	
Ekstern formidling	767	679	
Totalt	18 714	16 826	5 152

Etterspørselen var begrenset også på grunn av transportutfordringer med restriksjoner på Bergen kommunes kulturbillett for grunnskolen og kollektivtransport for øvrig. De fleste som besøkte våre arenaer var fra nærskoler med gang- eller sykkelavstand, klasser fra distriktskommuner, videregående skole eller universitet og høyskole.

Nye satsninger har vært en YouTube-kanal for digitale undervisningsfilmer og gjennomføring av utendørs vandring.

Familietilbud

På tross av at en del aktiviteter som større familiearrangement og sommerskole ikke kunne gjennomføres av smittevern hensyn, har museet i 2020 satset stort på tilbud til familier. Under fanen “Barnas Bymuseum” har det vært tilbud om åpne museer, omvisninger, vandring, rebus og aktivitetsløype.

Utendørs aktivitets-løype for festningsområdet kan også lastes ned og brukes utenom museets åpnings-tid. I tilknytning til vinterferie og høstferie har det vært egne familietilbud med blant annet fortellerstund og tegnekonkurranser.

Kulturelt mangfold og inkludering

Flere av våre museer har den senere tid blitt bedre tilpasset for universell tilgjengelighet. På Bryggens Museum, der vi har fått ramper og automatiske dører og porter. Dette arbeidet forsetter.

Museet har ellers jobbet med oversettelser av formidlingstekster, hatt tilbud knyttet til norskopplæring og samarbeider med ulike ideelle organisasjoner som Røde Kors, Flyktningeguiden, Robin Hood-huset, Alene foreldreforeningen og NorA.

Ved Gamle Bergen har Bymuseet et tett samarbeid med Hordaland Friomsorgskontor. Domfelte kan gjennomføre samfunnsstraff ved KIF (Kriminalomsorg i Frihet) eller bøtesoning her. Bymuseets lokaler er stilt til disposisjon 3 dager i uken, og en tømmer fra Bymuseet er utleid i en deltidsstilling. I 2020 var rundt 50 domfelte innom programmet. Tilbakemeldingene er at ordningen er svært meningsfull og fungerer godt. For Bymuseet gir samarbeidet et stort utbytte på rundt 3 årsverks ulønnede arbeid, og ikke minst, at vi bidrar til livsendringer hos noen av dem som trenger det mest.

5.2 FORNYING: INNOVASJON OG BÆREKRAFT

Ny strategiplan 2020–2023 ble iverksatt, og i tråd med den ble det igangsatt planer for formidling, digital strategi og forretningsplan. Museet arbeidet videre med styrking av synlighet, infrastruktur, administrative rutiner og tilrettelegging for egeninntjening. For å synliggjøre aktivitetene ble sosiale medier en avgjørende kommunikasjonskanal. Bergen kommune var tidlig ute med tiltaksmidler under pandemien, og ble her en viktig støttespiller som delfinansierte digitalt utstyr til dette formålet. Videre ble stillingsprosenten på dette feltet utvidet fra 20 til 100 prosent. Innføring av web-basert billettbestilling ble også en forutsetning for gjenåpning. Her ble det hentet inn ekstern IT- / bestiller kompetanse på digitale medier i en midlertidig 40% stilling. Grafisk designer / illustratør utarbeidet markedsføringselementer til trykksaker, sosiale medier og nettside. Dette ble veldig viktig for Bymuseets merkevarebygging i henhold til ny profil og spesielle kommunikasjonsutfordringer i en pandemisituasjon.

I 2020 nådde vi **963 232** personer på Facebook med totalt **162** innlegg. Snitt rekkevidde pr. innlegg er **5873**. Av disse 162 innleggene var det hele **62** egenproduserte videoinnlegg med totalt **157 355** visninger. Total rekkevidde for de 62 videoene er **463 907**. I tillegg ble det publisert 70 arrangementer i 2020 og det ble strømmet direkte 7 foredrag fra Bryggens Museum.

Med forsterket IT-kompetanse ble det utarbeidet en digital kommunikasjonsstrategi med følgende hovedpunkter:

- Egen nettside: "Moderskipet" i vår digitale strategi. Mobilvennlig, brukervennlig og engasjerende.
- UX (user experience) – Vi har fokus på brukeren. Det skal være lett å komme i kontakt og samhandle med Bymuseet!
- Synlighet (SEO) på og utenfor egen nettside mot våre viktigste målgrupper.
- Mobiltilpasset formidling og markedsføring, QR-kodebasert guidet tur, utstillingsapp.
- Sosiale medier: Facebook og Instagram: innlegg, stories og annonser. Youtube: informasjonsfilmer og strømming av foredrag.
- E-postmarkedsføring: Nyhetsbrev skreddersydd for våre viktigste målgrupper. Drive trafikk, engasjement og konvertering på nettsiden.
- Digital markedsføring andre nettsider og annonsering via samarbeidspartnere.
- Innholdsmarkedsføring i egne kanaler og i samarbeid med andre. Gi verdi til brukeren.
- Måling av resultat: Statistikk fra egen nettside og egne kanaler samt salgstall fra billettsystem.

Museets arbeid med å etablere et museums- og opplevelsessenter i Den gamle hovedbrannstasjonen fortsatte. Det ble utarbeidet en konseptvisualisering av museumsinnholdet av det islandske firmaet Gagarin med underleverandører.

Prosjekter under kulturrådets støtteordning: Utviklingsprogram for kulturinstitusjoner

Prosjektet «3D-modeller av Damsgård Hovedgård og Lepramuseet/St. Jørgens» har produsert detaljert 3D-dokumentasjon for begge stedene, samt dokumentert istandsettingsarbeidet på Damsgård i detalj.

I modellene er det lagt inn informasjon i form av tekst, bilder, lydfiler og filmer. Prosjektet har mange bruksområder, blant annet digital tilgjengeliggjøring av bygningssamlingene, dokumentasjon og som et verktøy i restaurerings- og samlingsarbeid.

Prosjektet «Formidle digital samlingsformidling på Hordamuseet» har kun hatt begrenset fremdrift i 2020 pga at prosjektleder sluttet. Prosjektet har fått ny prosjektleder, og er nå knyttet til å lage og formidle "bak-omfilmer" fra samlingsarbeidet. Vi skal vise hva som skal til for å flytte begravellesvogner fra 1800-tallet fra Gamle Bergen, til åpent magasin på Hordamuseet.

På Bryggens Museum ble museets største utstillingsareal oppgradert til moderne standard og til å bli en mer fleksibel kultursal.

Beffen: Bymuseet er med i en arbeidsgruppe sammen med Kystkultursenteret i Bergen (prosjekteier og eier av båtene), Fiskerimuseet/Museum Vest og Akvariet om "Den blå kulturløypen". Dette er en sommer-rute mellom Vågsbunnen/Rundetårnet, Nordnes/Akvariet, Kystkultursenteret/Fiskerimuseet og Gamle Bergen Museum. Til en fornyet kommunikasjon rundt dette hentet vi inn spisskompetanse fra kommunikasjons-selskapet April, med støtte fra Bergen Kommune. Gamle Bergen Museum hadde gode besøkstall i som-mer, og dette var en medvirkende årsak.

Museet jobber med å innfri FNs bærekraftsmål. I tråd med dette arbeidet ble det ved utskiftning av tjenestebiler valgt mer miljøvennlige elektriske kjøretøy. Ved utvikling av nye produkter til butikken vektlegges miljø-vennlig resirkulerbar emballasje, nedbrytbare og holdbare materialer, samt miljøvennlig transport. I tillegg ble museet medlem i Bildelingen, og ansatte kan benytte dette i jobbsammenheng.

5.3 FORVALTNING: SAMLING, BYGG OG ANLEGG

5.3.1 SAMLING

Bymuseet jobbet målrettet i tråd med gjeldende samlingsplan der hovedfokus er å få oversikt over samlingene. Dette innebar prioriteringsarbeid bestående av avhending, destruksjon, eller tilbakelevering. I tillegg fortsatte arbeidet med elektronisk registrering av museumsgjenstander i Primus databasen.

Hovedtall for samling

- Antall kulturhistoriske gjenstander i museets samling: 92 430
- Antall kulturhistoriske gjenstander registrert i Primus: 35 311
- Antall foto i museets samling: 88 287
- Antall foto registrert elektronisk (Primus og Excel): 24 758

Hovedtall for samlingsutviklingen i Bymuseet for 2020

- Registreringer i Primus i 2020: Økning på 1.595 – fordelt på 602 foto og 993 gjenstander. Gjenstandene er i hovedsak eldre registreringer på kort som nå er registrert elektronisk i Primus. I tillegg ble det i 2020 ferdigstilt arbeid påbegynt i 2019 med registrering av 542 gjenstander på Damsgård Hovedgård, som nå er søkbare i Primus.
- Gavetilbud: 44 gjenstander, som har gitt en tilvekst på 8 – fordelt på 7 gjenstander og 1 foto.
- Avhending/destruert/tilbakelevert: 789 – fordelt på 62 gjenstander registrert i Primus, 627 tilvekstførte eller uregistrerte og 100 gjenstander tilbakelevert til giver etter avtale.
- Utlån/innlån: 136 – gjenstander utlånt til KODE's Knag-utstilling.

Annet

- På Lepramuseet St. Jørgens Hospital har det vært gjort et omfattende arbeid med å fotografere og registrere utstilte gjenstander, for senere registrering i Primus.
- På Bryggens Museum ble innlånte gjenstander og gjenstander fra egne samlinger, som har vært brukt i tidligere utstillinger, pakket ned og levert tilbake til eiere og til magasin etter gjennomført fryseprosess.
- Prosjektet «Byens ansikt» med foto fra Gamle Bergen Museum ble fullført i 2020 med registrering av daguerreo-, pano- og ambrotypier i Primus. Det har vært gjort skanning og registrering av glassplater, foto og postkort med Bergensmotiver, med publisering av rundt 500 Bergensbilder til 950 års jubileet. Bildene ble lagt ut på Digitalt museum i «Visningsmapper». Det ble også laget en liten film om daguerreotypier. Prosjektet mottok støtte fra Bergen kommune.
- I båtsamlingen på Hordamuseet er det gjort en gjennomgang av registreringene for båtene, for å samle relevante opplysninger og skaffe oversikt over antall og plassering.

Reorganisering

Re-org prosjektet som startet i 2019 ble fullført i 2020. Nye reoler i det nye tekstilmagasinet er merket og klare til å tas i bruk.

Sikring av samlingene

Det ble gjort en gjennomgang av sikring og mulige sikringstiltak i magasinene i hovedbygningen sammen med Bymuseets sikringskoordinatorer.

Levering til Fellesmagasinet (Salhus)

- Ca 120 gjenstander fra Hordamuseet - hovedsakelig tekstiler.
- Ca 260 objekter fra tapetsamlingen i Gamle Bergen Museum.

Bymuseets hovedmagasin

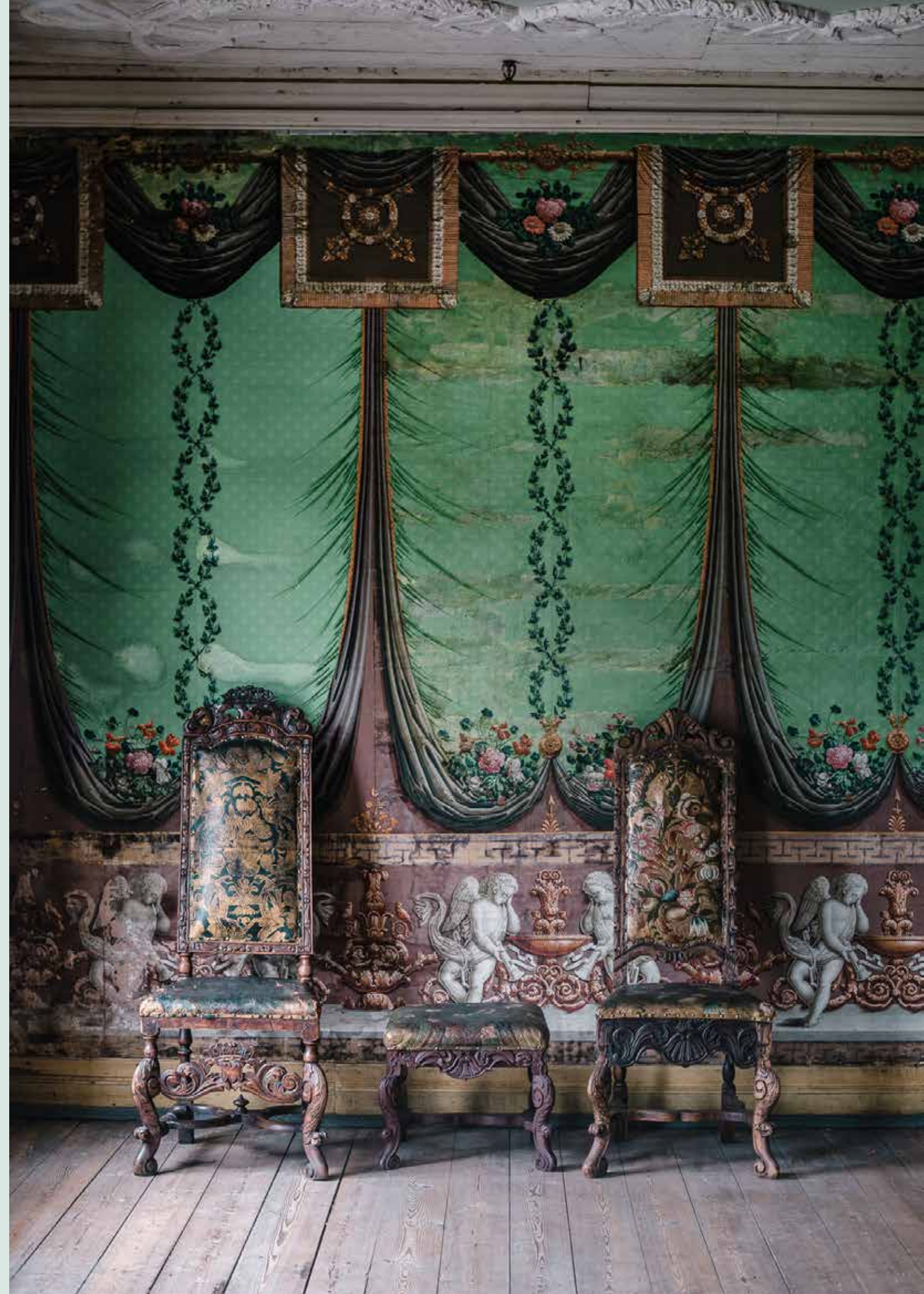
Det er arbeidet med ferdigstilling av fotorommet i hovedmagasinet.

Inn og utlån/gavetilbud

Spørsmål om inn- og utlån av gjenstander og foto har blitt håndtert løpende. For utlån til utstillinger har kontrakter blitt utarbeidet, gjenstandene funnet fram, vurdert, klargjort og pakket. Et eksempel på eksterne utlån i 2020 var møbeldeler til KODE's utstilling av Knag-møbler. I alt 44 gavetilbud håndtert, med journalføring, vurdering og tilbakemeldinger.

Bevaringstenestene i Salhus

- På Lepramuseet St. Jørgens Hospital er det i samarbeid med Bevaringstenestene blitt gjennomført befaring og forberedelser for rengjøring av interiør i kirken.
- Det er gjort en gjennomgang av alle utsmykningstekstiler i Håkonshallen. Alle tepper og møblene i høysetet ble vurdert og fotografert med tanke på forslag til videre tiltak. Rapport er utarbeidet.
- Befaring i Bergensvaskeriet i Gamle Bergen angående oppbevaringsforhold for begravellesvogner og planlagt flytting. Rapport er utarbeidet.
- Befaring i Torvsalkjelleren i Gamle Bergen med tanke på flytting av lamper.

5.3.2 BYGNINGER OG ANLEGG

Hovedtall for bygninger og anlegg

- Antall kulturhistoriske gjenstander i museets samling: 92 430
- Antall kulturhistoriske gjenstander registrert i Primus: 35 311
- Antall foto i museets samling: 88 287
- Antall foto registrert elektronisk (Primus og Excel): 24 758

Bymuseet jobber kontinuerlig med å sikre at bygningsmassene ivaretas etter etablerte standarder.

Målet i strategiplanen er at anleggene skal bringes opp på et regulært vedlikeholdsnivå.

Hovedprosjekter i 2020 inkluderte:

- Prosjektering av rehabilitering av bygningsmassen på Bryggens Museum. Link Arkitektur ble valgt som ekstern prosjektleder, og Næringshus AS ble valgt som totalentreprenør.
- Sløyser, nedløp og takrenner i kobber ble skiftet ut på deler av Alvøen Hovedbygning.
- Bakerovnen på Gamle Bergen ble tatt ned til under herten (ovnsbunnen), og gjenoppbygging pågår.
- I sjøområdet på Gamle Bergen museum er det utarbeidet miljøteknisk rapport og tiltaksplan for forurenset grunn, samt gjennomført brannetektering av Njørds bod. Det er også foretatt betydelig oppgradering av uteområdet, blant annet ved hjelp av frivillige i Gamle Bergen Venneforening, Bergen Kystlag og Friomsorgen. Arbeidet er delfinansiert av prosjektmidler fra Bergen kommune.
- Arbeidet med detaljprosjektering av nytt publikumsbygg i Gamle Bergen ble fullført og kontrakt tildelt Åsane Byggforretning AS. Arbeid med reguleringsplan ble ferdigstilt og planen ble godkjent i desember 2020. Finansieringsarbeidet ble videreført, men var krevende i et pandemi-år.

Ut over dette har man i løpet av året fortsatt med ordinært vedlikeholdsarbeid og planlagt antikvarisk restaurering av bygningsmassen. I forkant av sommersesongen ble det gjort et stort felles arbeid for å klargjøre bygninger og utearealer for sesongen. Her deltok både museets ansatte og frivillige.

5.3.3 SIKRINGSARBEID

Museet har høyt fokus på å sikre gjenstands- og bygningsmassen.

- I løpet av året ble det foretatt en betydelig oppgradering av elektriske anlegg på Gamle Bergen, delvis finansiert av Stiftelsen UNI.
- Det ble montert adgangskontroll til de ulike etasjene på Bryggens Museum.
- I Gulestuen på Damsgård Hovedgård er tapetrestaurering ferdigstilt etter lekkasje fra et sprinklerrør.
- Bergen kommune planlegger et botilbud for rusavhengige i umiddelbar nærhet til Gamle Bergen. Museet har sendt en bekymringsmelding til kommunen og påpekt åpenbare sikkerhetsutfordringer knyttet til dette. Sikringskoordinatorer har deltatt inn i dialog med kommune og beboere i området. Saken har fått stor oppmerksomhet i pressen.

5.4 FORSKNING: KUNNSKAP OG SAMARBEID

Pga. omdisponering av ansatte og permitteringer har arbeid med fagfellevurderte artikler i forbindelse med Universitetet i Bergens MUSE 621 (det viderekomne forskerkurset for museumsansatte) og forskingsprosjektet «The Borgund Kaupang Project» blitt utsatt til 2021. Det ble ferdigstilt fem populærvitenskapelig til katalog i tilknytting til utstilling «Under jorden», men grafisk arbeid, foto og trykking ble utsatt pga. manglende ressurser. Katalogen ferdigstilles i 2021.

Internseminaret St. Jørgen ble avholdt, med tema «300-meter Bergen», et nytt forsknings- og formidlingsprosjekt knyttet til den nyere byhistorien. Dette er ment å favne en ganske stor del av museets ansatte, og skal etter planen kunne ut både i forsknings- og formidlingsarbeider.

Bymuseet deltar i arbeidsgruppen og styringsgruppen for Middelalderklyngen. Et viktig prosjekt de kommende årene i klyngen er en større utstilling på Bryggens Museum i forbindelse med 750-års jubileet for Magnus Lagabøtes landslov i 2024. Utstillingen vil i stor grad være basert på ny forskning om temaet.

5.5 FORRETNING: UMLEIE OG KOMMERSIELL DRIFT

Arrangementsutleie

Flere av Bymuseets lokaler for arrangementsutleie ble i 2020 utleid tilrettelagt for arrangementsavvikling i henhold til gjeldende smittevernregler. I vår største konsertarena, Håkonshallen, ble mange av Bergen Live sine konserter gjennomført. Festspillene strømmet også noen av sine konserter her.

Boligutleie

Museet leier ut boligenheter, båtplasser, og verksted/atelier, primært i Gamle Bergen.

Lokasjonsutleie

Bymuseet leide ut forskjellige lokasjoner til større og mindre filmselskap gjennom året. F.eks ble filmopptak for TV2Sumo serien Truls á la Hellstrøm filmet i Gamle Bergen, TV2s værmelding ble filmet fra Alvøen hage, og SVTs opptak til dokumentaren «Stockholms blodbad» ble gjort i Håkonshallen.

Det ble streamet og gjort opptak på de fleste konsertene under Festspillene og Bergenfest. Sjøforsvarets musikkorps har også filmet og gjort opptak noen ganger i 2020.

Butikk- og kafeutvikling

I forbindelse med ny basisutstilling på Bryggens Museum ble butikkområdet utvidet og fornyet. Generelt var det videre satsning på produktutvikling med inspirasjon fra Bymuseets formidlingsmateriale. Ny kolleksjon ble lansert inspirert av skolemuseets plansjesamling. Selv med Covid-19 situasjonen og perioder med stengte museer, ser vi på salgstallene at satsing på butikkutvikling er god investering både økonomisk og som styrking av museets merkevarebygging. Kafeområdet på Bryggens Museum ble også oppgradert.

6 VURDERING AV FREMTIDSUTSIKTER

Covid-19 pandemien har påvirket alle landets museer og kulturinstitusjoner. Bymuseet har tradisjonelt hatt en stor andel utenlandske besøkende, men på grunn av reiserestriksjoner i 2020 falt mesteparten av cruise-trafikken og det internasjonale publikummet bort. Dette har vist hvor sårbar vi er, og i hvor stor grad dette påvirker inntjeningsvevnet. Det er grunn til å tro at det vil ta mange år før vi er tilbake på besøkstall som før pandemien. For å kunne opprettholde virksomheten på dagens nivå, vil Bymuseet være avhengig av at offentlige myndigheter kompenserer for inntektsbortfall inntil vi har reetablert en stabil inntekt. Vi vil selv også jobbe hardt for å utvikle våre inntjeningsmuligheter, men museets økonomi er vår største utfordring i årene som kommer.

Våren 2021 publiserer Kulturdepartementet sin nye museumsmelding. De overordnede politiske føringene i meldingen vil i stor grad påvirke vår museumsdrift fremover. Vi har god tro på at hovedlinjene i meldingen vil være i samsvar med hovedtrekkene som vi selv har valgt å følge i strategiplanen. Vi ser frem til å fokusere ytterligere på samfunnsrollen, bygningsvern og kvalitativ utvikling av museet.

Det har vært antydning at Museumsmeldingen vil peke på at museene i Vestland må i gang med ytterligere konsolideringer. Dette har lagt i kortene de siste årene. En slik prosess vil være omfattende og krevende, men mulig å gjennomføre dersom vi får et tydelig mandat, ser faglige grunner til å konsolidere og ikke minst har tilstrekkelige ressurser i prosessen. Samarbeidet mellom museene har blitt betraktelig styrket de siste årene, og utgangspunktet for en vurdering av konsolideringer og gjennomføring av prosess er dermed langt bedre enn tidligere.

7 ÅRSREGNSKAP

Stiftelsen Bymuseet i Bergen

Resultatregnskap

NOTER	DRIFTSINNTEKTER OG DRIFTSKOSTNADER	2020	2019
	Salgsinntekt	941 347	1 907 982
	Billettinntekter	3 216 921	6 635 471
	Leieinntekter	8 349 678	8 605 787
4, 5	Tilskudd	49 701 762	44 289 729
	Sum driftsinntekter	<u>62 209 709</u>	<u>61 438 969</u>
	Endring beholdn. varer under tilvirkn. og ferdigvarer	-303 112	-105 429
	Varekostnad	391 140	929 049
2	Avskrivninger	6 508 053	4 508 724
3, 6	Lønnskostnad	33 298 221	33 573 618
3	Annen driftskostnad	21 083 362	17 052 831
	Sum driftskostnader	<u>60 977 664</u>	<u>55 958 793</u>
	Driftsresultat	<u>1 232 045</u>	<u>5 480 177</u>
	FINANSINNTEKTER OG FINANSKOSTNADER		
	Renteinntekt	308 176	609 090
	Annen finansinntekt	5 090	1 679
	Rentekostnad	174 400	203 152
	Annen finanskostnad	4 177	5 291
	Resultat av finansposter	<u>134 688</u>	<u>402 326</u>
7	Årsresultat	<u>1 366 733</u>	<u>5 882 503</u>
	OVERFØRINGER		
	Overført til annen egenkapital	-1 366 733	-5 882 503
	Sum overføringer	<u>1 366 733</u>	<u>5 882 503</u>

Balanse pr. 31. desember

NOTER	EIENDELER	2020	2019
	Anleggsmidler		
	Varige driftsmidler		
	Tomter, bygninger og annen fast eiendom	18 689 091	18 855 424
	Driftsløsøre, inventar, verktøy, kontormaskiner o.l.	38 482 668	39 485 346
2	Sum varige driftsmidler	<u>57 171 760</u>	<u>58 340 769</u>
	Finansielle anleggsmidler		
9	Investeringer	1 463 226	1 325 980
	Investeringer i aksjer og andeler	51 000	0
	Sum finansielle anleggsmidler	<u>1 514 226</u>	<u>1 325 980</u>
	Sum anleggsmidler	<u>58 685 986</u>	<u>59 666 749</u>
	Omløpsmidler		
	Varer	<u>1 506 574</u>	<u>1 199 133</u>
	Fordringer		
	Kundefordringer	168 672	1 684 639
	Andre kortsiktige fordringer	8 044 168	1 886 902
	Mellomregninger stiftelsen	470 603	430 848
	Sum fordringer	<u>8 683 442</u>	<u>4 002 388</u>
1	Bankinnskudd, kontanter o.l.	<u>68 860 582</u>	<u>57 535 920</u>
	Sum omløpsmidler	<u>79 050 599</u>	<u>62 737 441</u>
	SUM EIENDELER	<u>137 736 585</u>	<u>122 404 190</u>

Balanse pr. 31. desember

NOTER	EGENKAPITAL OG GJELD	2020	2019
	Egenkapital		
	Innskutt egenkapital		
	Grunnkapital	200 000	200 000
	Sum innskutt egenkapital	<u>200 000</u>	<u>200 000</u>
	Opptjent egenkapital		
	Annen egenkapital	7 120 945	8 534 383
	Sum opptjent egenkapital	<u>7 120 945</u>	<u>8 534 383</u>
7	Sum egenkapital	<u>7 320 945</u>	<u>8 734 383</u>
	Gjeld		
	Avsetning for forpliktelser		
6	Pensjonsforpliktelser	13 193 424	10 708 432
10	Investeringsstilskudd	84 605 005	76 702 016
	Sum avsetning for forpliktelser	<u>97 798 429</u>	<u>87 410 448</u>
	Annen langsiktig gjeld		
8	Gjeld til kredittinstitusjoner	7 010 996	7 843 700
	Sum annen langsiktig gjeld	<u>7 010 996</u>	<u>7 843 700</u>
	Kortsiktig gjeld		
	Leverandørgjeld	3 252 505	5 182 702
	Skyldige offentlige avgifter	2 364 538	1 395 820
	Mellomregninger	36 347	15 226
10	Investeringsstilskudd	9 980 773	8 201 071
	Annen kortsiktig gjeld	9 972 052	3 620 839
	Sum kortsiktig gjeld	<u>25 606 214</u>	<u>18 415 658</u>
	Sum gjeld	<u>130 415 639</u>	<u>113 669 806</u>
	SUM EGENKAPITAL OG GJELD	<u>137 736 585</u>	<u>122 404 190</u>

Bergen, 23. februar 2021

Eivind Haldor Hermansen
styreleder

Sven Henry Skorpholm
nestleder

Harald Queseth
styremedlem

Rune Kvam
styremedlem

Marianne Louise Nielsen
direktør

Janicke Beatrice Runshaug Foss
styremedlem

Gunn Margareth Nordal
styremedlem

Evy Greve
styremedlem

Gina Knutson Barstad
styremedlem

Kontantstrømoppstilling

	2020	2019
KONTANTSTRØMMER FRA OPERASJONELLE AKTIVITETER:		
Årsresultat før skattekostnad	1 366 733	5 882 503
Ordinære avskrivninger	6 508 053	4 508 724
Pensjonskostnad uten kontanteffekt	-295 179	-3 676 944
Endring i varer	-307 441	-105 570
Endring i kundefordringer	1 706 575	-644 785
Endring i leverandørgjeld	-1 928 242	1 214 967
Endring i andre omløpsmidler og andre gjeldsposter	10 634 158	10 944 164
Netto kontantstrømmer fra operasjonelle aktiviteter	<u>17 684 657</u>	<u>18 123 059</u>
KONTANTSTRØMMER FRA INVESTERINGSAKTIVITETER:		
Utbetalinger ved kjøp av varige driftsmidler	-5 339 044	-26 382 466
Utbetalinger til investeringer i finansielle anleggsmidler	-188 246	-133 732
Netto kontantstrøm fra investeringsaktiviteter	<u>-5 527 290</u>	<u>-26 516 198</u>
KONTANTSTRØMMER FRA FINANSIERINGSAKTIVITETER:		
Utbetalinger ved nedbetaling av langsiktig gjeld	-832 704	-832 704
Netto kontantstrøm fra finansieringsaktiviteter	<u>-832 704</u>	<u>-832 704</u>
Netto endring i bankinnskudd, kontanter og lignende	11 324 663	-9 225 843
Beholdning av bankinnskudd, kontanter og lignende pr. 01.01.	57 535 920	66 761 764
Beholdning av bankinnskudd, kontanter og lignende pr. 31.12.	<u>68 860 582</u>	<u>57 535 920</u>

